

Helsinki 18.2.2016

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Professoriliiton lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta

Opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole pyytänyt Professoriliitolta (myöhemmin liitto) lausuntoa asetusluonnoksesta tutkimus- ja innovaationeuvostosta. Ylintä opetus- ja tutkimushenkilöstöä edustavana järjestönä liitto lausuu kuitenkin kunnioittavasti seuraavaa:

Liitto pitää tärkeänä, että Suomessa on pysyvä forum, jossa maan poliittinen johto ja tiedehallinnon asiantuntijat voivat seurata, käsitellä ja arvioida tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikan kannalta keskeisiä asioita. Tutkimus- ja innovaationeuvosto, jonka puheenjohtajana toimii pääministeri, soveltuu hyvin edellä todettuun tehtävään. Liiton mielestä on ensiarvoisen tärkeää, että tutkimus- ja innovaationeuvosto asetetaan mahdollisimman nopeasti.

Asetusluonnoksessa tutkimus- ja innovaationeuvoston tehtäviä ehdotetaan vähennettävän. Jatkossa neuvoston tehtävänä olisi vain 1) tukea valtioneuvostoa pitkäjänteisen tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikan kehittämisessä ja yhteensovittamisessa; 2) seurata alan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutoksia ja tehdä tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikkaan liittyviä aloitteita. Asetusluonnoksen perustelujen mukaan tehtävien karsimisella pyritään keskittämään neuvoston toiminta sen tarkoituksen ytimeen, joka on tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikan kehittäminen yhteistyössä valtioneuvoston ja asiantuntijoiden kanssa.

Liiton mielestä tutkimus- ja innovaationeuvoston tehtäviä ei tule karsia. Neuvoston tärkeänä tehtävänä on voimassa olevan asetuksen mukaan yhteensovittaa valtioneuvoston toimintaa tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikan alalla. Edelleen neuvoston tehtävänä on voimassa olevan asetuksen mukaan käsitellä valmistavasti valtioneuvostoa varten julkisen tutkimus- ja innovaatorahoituksen kehittämiseen ja suuntaamiseen liittyviä asioita. Liitto toteaa, että tieteellisen tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan osalta kaikista keskeisintä on ennustettavan, pitkäjänteisen ja riittävän rahoituksen turvaaminen. Jatkossa neuvostolla ei olisi ainakaan

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

asetustasolla rahoituksen kehittämiseen ja suuntaamiseen liittyviä tehtäviä. Asetusluonnoksen perusteluissa ei ole käsitelty edellä mainitun rahoitukseen liittyvän tehtävän poistamista asetuksesta.

Asetusluonnoksen perustelujen mukaan neuvoston tehtävissä korostuu nykyiseen sääntelyyn verrattuna uusien avausten tekeminen, jolla neuvostolle tavoitellaan innovatiivista ja ratkaisukeskeistä roolia ja työskentelytapaa. Liitto toteaa, että tavoite on kannatettava. Liitto kuitenkin toteaa, että jo voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen mukaan neuvoston tehtävänä on käsitellä keskeiset tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikan ja niiden edellyttämien henkisten voimavarojen kehittämiseen liittyvät kysymykset ja valmistella valtioneuvostolle näitä koskevia ehdotuksia ja suunnitelmia.

Neuvoston jäsenmäärää ehdotetaan vähennettävän. Voimassa olevan asetuksen mukaan ministerijäsenten lisäksi neuvostoon kuuluu kymmenen muuta jäsentä. Jatkossa neuvostoon kuuluisi vain viisi muuta jäsentä. Jäsenten tulisi edustaa laaja-alaisesti tutkimus- ja innovaatiotoiminnan asiantuntemusta. Voimassa olevan asetuksen mukaan neuvostossa tulee olla edustettuina sen toimialan rahoittajat sekä tutkimus- ja kehitystyön suorittajat ja hyödyntäjät. Asetusluonnoksesta edellä mainittu puuttuu. Liiton mielestä neuvoston muiden jäsenten merkittävä vähentäminen heikentäisi neuvoston toimintaa. Liitto edellyttää, että neuvostossa tulee jatkossakin olla laaja-alainen edustus, johon kuuluu myös korkeatasoisia tutkijoita, kuten professoreita.

Neuvoston erillisestä sihteeristöstä ehdotetaan luovuttavan. Jatkossa asioita valmistelisi valtioneuvoston kanslian, opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Suomen Akatemian ja innovaatiokeskus Tekesin edustajista koostuva valmisteluryhmä. Asetusluonnoksen perustelujen mukaan tavoitteena on, että valmistelijoina toimivat kulloiseenkin asiaan parhaiten perehtyneet, vaihtuvat asiantuntijat. Näiden lisäksi valmistelussa hyödynnettäisiin myös asiantuntijoita yliopistoista, ammattikorkeakouluista, tutkimuslaitoksista, elinkeinoelämästä ja muista toimialan organisaatioista. Liiton mielestä vakituisesta sihteeristöstä ei tulisi luopua. Sihteeristöstä luopuminen voi heikentää neuvoston toimintaedellytyksiä.

Lopuksi liitto toteaa, että neuvoston asemaa tulisi esitettyjen heikennysten sijaan vahvistaa ottaen kuitenkin huomioon yliopistojen perustuslaissa turvattu autonomia.

Professoriliitto-Professorsförbundet

Kaarle Hämeri
puheenjohtaja

Tarja Niemelä
toiminnanjohtaja